

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Educación permanente

Materia	Educación: Educación permanente			
Código	005G130V01203			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa			
Coordinador/a	Pereira Dominguez, Maria Carmen			
Profesorado	Pereira Dominguez, Maria Carmen			
Correo-e	mcdguez@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/consumoetico			

Descrición xeral O enfoque conceptual da materia de Educación Permanente presenta os diversos factores que condicionan os procesos de ensino e aprendizaxe no mundo, concretamente en Galicia, e España no marco da Unión Europea.

A nova concepción de cidadanía precisa da Educación Permanente para o desenvolvemento da súa formación persoal e profesional que responda ás novas perspectivas sociais que demanda a sociedade do coñecemento, a democracia participativa e as características propias do mercado laboral.

A Educación Permanente potencia as capacidades da cidadanía para acceder á formación e a autoformación necesarias cara ao logro do desenvolvemento dos saberes potenciais e expectativas que lle permiten participar, vivir e convivir en liberdade, democracia, xustiza e paz.

O deseño de proxectos é unha liña eficaz de comunicación e planificación das iniciativas da Educación Permanente, acorde aos modelos de xestión das diversas institucións e organismos competentes ou implicacións nas cuestións educativas e sociais ás que se dirixen os diversos proxectos.

Este programa elaborouse coa finalidade de pór en coñecemento a planificación, o desenvolvemento, avaliación e a mellora desta materia ao alumnado matriculado nela.

Con esta materia preténdese que os estudantes que cursan estes estudos acaden unha aproximación científica e interdisciplinar, ademais de fomentar a capacidade crítica, reflexiva e participativa. Polo tanto, esta asignatura ofrece unha experiencia formativa continua que favorece a integración deste campo educativo na súa futura implicación profesional, así como unha axeitada expectativa de saída laboral.

Obxectivos xerais

- Coñecer os fundamentos da Educación Permanente e a súa relación coas materias afíns anteriormente citadas.
- Indagar sobre o desenvolvemento e as accións da Educación Permanente nas diversas etapas evolutivas e diferentes colectivos de persoas.
- Comprender e respectar a diversidade e multiculturalidade, un reto de solidariedade na actual sociedade globalizada.
- Analizar de modo teórico-comprensivo a realidade institucional e social do sistema educativo galego, español e europeo.
- Coñecer e desenvolver programas de acción comunitaria no marco da Educación Permanente.
- Desenvolver as diversas actividades de Educación Permanente nos diferentes contextos: persoal, social e profesional.
- Aplicar estratexias grupais na aula que potencien procesos de intervención socioeducativa.
- Fomentar a concepción de cidadanía que precisa a Educación Permanente para o desenvolvemento da súa formación persoal e profesional.
- Deseñar e pór en marcha proxectos de intervención pedagóxica sobre Educación Permanente.
- Concebir as novas tecnoloxías como finalidade formativa continua. Considerando a diversas redes sociais.

Competencias de titulación

Código

A1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
A2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
A4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
A5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
A8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
A11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
A17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
B4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
B9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
B10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
B14	Adaptación a situacións novas

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1-Comprender a xénese dos procesos históricos de consolidación da educación permanente.	A1	
2-Coñecer os coñecementos teóricos da intervención socioeducativa e dos seus ámbitos de actuación na educación permanente.	A2	A5
3-Coñecer as características fundamentais dos ambientes sociais, laborais e de lecer da educación permanente.	A4	A5 A8
4-Organizar e xestionar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria.	A8	A11
5- Empregar as novas tecnoloxías e entender a súa finalidade formativa.		B4 B14
6-Desenvolver o dominio lingüístico que posibilite e favoreza o traballo en ambientes multiculturais e plurilingüísticos.	A17	B9 B10

Contidos

Tema

Bloques e temas de contido (*)

Descritores

Fundamentación e conceptualización da Educación Permanente. Educación formal (o institucional), Educación non formal e informal (o extraescolar). Educación Permanente e Educación de Adultos. Aprendizaxe permanente e formación sociolaboral.

Bloques de contidos de aprendizaxe. Estrutura

-Ámbitos da Educación Permanente.
-Ámbitos de intervención socioeducativa e perfís profesionais.

Temas ou unidades de contido. Desenvolvemento (Ante situacións imprevistas os contidos deste programa poden flexibilizarse).

A educación na sociedade actual. Análisis do proceso educativo en un mundo en cambio.

- Educación permanente e procesos educativos: a educación formal, non formal e informal.

-Educación Permanente: a súa dimensión social e humanística.

-Educación Permanente e Educación Social.

Educación Permanente e a sociedade do coñecemento e globalización.

-A información como poder nos procesos de participación.

-A educación permanente en Europa e no mundo: novos escenarios, necesidades e respostas.

-A Educación Permanente dende un contexto globalizado.

Educación Permanente e educación de persoas adultas

-Educación Permanente e educación de persoas adultas: un proxecto de intervención socioeducativa.

-Desenvolvemento comunitario y educación permanente. A necesidade de formar para a cidadanía.

-Educación Permanente e democracia participativa.

Estrategias de intervención socioeducativa en educación permanente.

-Proxectos de intervención pedagóxica e desenvolvemento comunitario en

Educación Permanente ao longo de toda a vida.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	13	28	41
Seminarios	7	7	14
Traballos tutelados	8	30	38
Titoría en grupo	7	14	21
Sesión maxistral	10	24	34
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Traballos tutelados	O alumnado, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Sesión maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Seguimento do traballo realizado polo alumnado.
Traballos de aula	Seguimento do traballo realizado polo alumnado.
Seminarios	Seguimento do traballo realizado polo alumnado.
Titoría en grupo	Seguimento do traballo realizado polo alumnado.
Probas	Descrición
Probas de resposta curta	Seguimento do traballo realizado polo alumnado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do alumnado.	Ata 25
Traballos tutelados	O alumnado, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...	Ata 25
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.	Ata 25
Probas de resposta curta	Avaliación dos resultados da proba realizada.	Ata 25

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación dos procesos e resultados de aprendizaxe. Criterios de avaliación

(Ante situacións imprevistas estes procesos poden flexibilizarse)

Prégase a entrega á profesora da **ficha persoal**, coa foto correspondente, durante a *primeira quincena de clase*, **(notificando a metodoloxía a seguir)**. Isto significa o compromiso serio coa materia dende o inicio do cuadrimestre. En caso de non presentarse no prazo fixado, entenderase que o alumnado non se presenta a esa convocatoria. A modo excepcional e xustificado o alumnado que non asista a materia seguirá outra metodoloxía marcada dende o inicio do curso.

É recomendable, constituír nos primeiros días do cuadrimestre *grupos de traballo*, para o bo desenvolvemento das intervencións educativas: traballos, talleres, etc. (En caso de existir algún *problema xustifico* como xa se especificou anteriormente, dentro dos primeiros días do inicio da materia, se contemplarán opcións individuais). O seguimento procesual destas intervencións pedagóxicas orientarase dende o inicio da materia, así como o modo de exposición ao grupo-clase, a través das sesións de titoría establecidas pola profesora. Nestas sesións de titoría farase constancia da implicación do alumnado na materia, xa que se orientará detidamente o modo de traballo e se aclararán as posibles dúbidas xurdidas ao longo do cuadrimestre. Distribuindo material específico.

-Pasos que hai que ter en conta nos traballos de grupo e individuais: constitución de grupos de traballo, elección dos temas, calendario xeral de exposicións, seguimento do traballo a través de titorías mantidas entre o grupo correspondente e a profesora, tanto a exposición oral como a presentación teórica, así como aqueles elementos de valoración da exposición

do traballo. De aí que o seguimento titorial é obrigatorio e beneficioso para o alumnado.

Á hora de entregar os materiais fixados e traballados polo alumnado (artigos, comentarios de libros, traballo de grupo, materiais informáticos, etc.) recoméndase o seguinte:

-o **cumprimento dos prazos** de calendario establecidos para presentar os materiais. Ditos materiais entregados serán orixinais (*non fotocopias nin baixados de internet directamente. Se precisa unha reflexión previa dos mesmos*).

-o **coidado da expresión escrita e a coherente descrición** das reflexións realizadas.

-a **referencia completa das fontes documentais** (libros, revistas, prensa, lexislación, web, etc.), aténdose ás normas bibliográficas internacionais: autor/a, ano, título, lugar, editorial, número de edición.

-na **portada dos traballos** figurarán os seguintes datos: título, nome e apelidos, universidade, facultade, titulación, materia, profesora, curso, ano académico, etc.

-nalgunha **fotocopiadora** próxima a esta Facultade, elixida polo grupo-clase, iran depositando os materiais-base de traballo relacionados coa materia.

Criterios específicos de avaliación para alumnado asistente:

Concedemos a este **proceso avaliativo ou carácter de inicial, continuo, formativo e sumativo**. Para iso establecemos as seguintes variables:

1.- **Asistencia e participación** nas sesións metodolóxicas de clase, teóricas e prácticas (lectura de textos recomendados e implicación en diversas actividades programadas e desenvolvidas). Concretaranse días de presentación e análise dos materiais reflexionados (lectura, análise e comentario de textos traballados). É básica a puntualidade. Valoración **2,5 puntos**.

2.- **Traballo de grupo e material informático confeccionado**. Elaboración e presentación de intervencións educativas, é dicir, a elaboración dun programa de intervención pedagóxica sobre un tema relacionado coa materia. Este axustarase aos seguintes pasos: planificación, desenvolvemento e exposición, avaliación e retroalimentación. Estes temas concretaranse e consensuaranse durante as primeiras sesións de clase. Tamén se marcarán datas de exposición e entrega dos traballos. (Estes, unha vez presentados, non se devolverán. Recoméndase pois, quedar cunha copia destes antes da súa entrega a profesora). Valoración **2,5 puntos**.

3.- **Traballo individual**. Lectura dunha obra literaria e a súa intervención pedagóxica seleccionada polo alumnado. Presentarase por escrito, expoñendo a súa reflexión e vinculación con esta materia. Estableceranse prazos de entrega consensuados. Valoración **2,5 puntos**.

4.- **Exame**. As datas estarán expostas en zonas de información sobre o calendario de exames nesta Facultade. É básica a puntualidade. Valoración **2,5 puntos**.

A superación da materia implica ter alcanzado en cada unha das variables unha contribución mínima de **1,25 puntos**. Se non se consegue esa puntuación, suponse que non se lograron os obxectivos mínimos da materia na súa totalidade.

Non obstante, cada un destes pasos explicarase e consensuarase detenidamente durante as primeiras sesións de clase.

Criterios específicos para alumnado non asistente:

O alumnado que, por motivos xustificadas, **non poida asistir a algunha sesión de clase**, deberá cumprir todo o anterior e ademais con un traballo extra persoal, Dossier, que cubra esta/s ausencia/s (**previo consenso coa profesora en sesións de titoría e durante as primeiras sesións do inicio da materia**). Igualmente, deberá cumprir os tres outros apartados da avaliación. Ver punto correspondente.

O alumnado, que por motivos xustificadas desde o inicio do curso seguirá un sistema de titorización individualizado a partir de todo o exposto neste Programa da materia, **se concretará a principios de curso, notificándoo na ficha personal** tamén, coa profesora nas sesións de titoría correspondentes, establecéndose o seu seguimento durante o cuadrimestre. **É moi importante ter en conta esta puntualización**.

O funcionamento do **correo electrónico** é para solucionar cuestións puntuais e extraordinarias. Intentarase responder no prazo mais breve posible. E non en época non lectiva.

O uso do móbil, o respecto, a escucha na aula, o saber comportarse, etc. son requisitos imprescindibles.

Avaliación do proceso docente

Valoración dos alumnos e alumnas

O alumnado valorará a dinámica da materia, ben a través dun cuestionario elaborado expresamente pola profesora, e tamén a través da enquisa confeccionada por esta Universidade.

Valoración do profesorado e decisións de cambio

Ante as suxestións de cambio manifestadas polo alumnado nestes cuestionarios, e tamén desde a traxectoria da materia no presente curso, a profesora prestará a debida atención para mellorar e retroalimentar o novo enfoque desta disciplina de cara ao seguinte curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía e materiais Aguilar, M.; Fresno, J. e Ander-Egg, E. (2001). *Cómo elaborar proyectos para* <?xml:namespace prefix="st1" ns="urn:schemas-microsoft-com:office:smarttags" />Asociación Estatal de Educación Social (2007). *Documentos profesionalizadores*. Toledo, ASEDES.

la Pedagogía Social. Barcelona. Gedisa.

Cobo, J. M. (2001). *Ética profesional en Ciencias Humanas y Sociales*. Madrid, Huerga-Fierro.

Cuenca, M. (2005). *Ocio solidario. La experiencia en grupos de jóvenes y jubilados*. Bilbao, Universidad de Deusto.

Equipo Padres y Maestros (2009). *Cine y ciudadanía*. Bilbao. Mensajero.

*López Herrerías, J. A. (Coord.) (1996). *El educador social: líneas de formación y de actuación*.

*Morin, E. (1999). *Los siete saberes necesarios de la educación del futuro*. Francia. Unesco.

Núñez, V. (Coord.) (2002). *La educación en tiempos de incertidumbre: las apuestas de la pedagogía social*. Barcelona. Gedisa. *Ortega, J. (1999). *Educación Social Especializada*. Barcelona. Ariel.

Pantoja, L. (Coord.) (1998). *Nuevos espacios de la educación social*. Bilbao. ICE-Universidade de Deusto.

(2004). *Recordando a Constancio Mínguez Álvarez. De la Educación Social*. (11).

Revista Interuniversitaria. (2007). *Pedagogía Social y Convergencia Europea*. Monográfico.

Revista Interuniversitaria. (2008). *Educación Social en la escuela*. Monográfico. (15)

*Requejo, A. (2003). *Educación Permanente y Educación de Adultos*. Barcelona. Ariel.

(2005). *Educación no formal*. Monográfico. (338) Septiembre-Diciembre.

Sáez, J. y Molina, J G. (2006). *Pedagogía Social*. Pensar Sáez, J. (2007). *Pedagogía Social*. Madrid, Pearson- Prentice Hall.

Caride, J. A. (Coord.) (2000). *Educación Social y Políticas Culturales*. Santiago de Compostela.

*Cid, X. M. y Peres, A. (Editores) (2007). *Educación Sociocultural e desenvolvemento comunitario*. Ourense. Universidad de Vigo, Universidade de Trás-os-Montes e Alto Douro e Sociedade Iberoamericana de Pedagogía Social.

Comisión Independiente sobre población y Calidad de Vida (1999). *Elegir el futuro*. Madrid. Fundación Santa María-Iepala.

Flecha, R. (1994). *Educación de las personas adultas*. Barcelona. El Roure.

Imbernon, F. (Coord.) (1999). *La educación en el siglo XXI*. Barcelona. Graó.

Medina, O. (1997). *Modelos de educación de personas adultas*. Barcelona. El Roure.

Ortega, O. (1999). *Pedagogía Social Especializada*. Barcelona. Ariel.

Revista Interuniversitaria. (2003). *La pedagogía social a examen*. Monográfico,(10). Segunda época.

Petrus, A. (Coord.) (1997). *Pedagogía Social*. Barcelona. Ariel.

Requejo, A. (2003). *Educación permanente y educación social*. Barcelona. Ariel

Revista Cuadernos de Pedagogía (2002). *Educación y futuro. Número extraordinario*. Madrid. MEC.

Revista Galega de Educación (2003). *Educar para el compromiso social. Número extraordinario (273)*. A Coruña.

Revista Portuguesa de Pedagogía

Sanz, Fl. (2003). *Internet como fuente de información y documentación sobre la educación y formación de personas adultas*. Madrid. Ministerio de Educación, Cultura e Deporte.

Teoría de la Educación. Revista Interuniversitaria Trilla, J. (1996). *La educación fuera de la escuela*. Barcelona. Ariel.

Outros recursos

(Entregarase na aula material complementario sobre este apartado)

-Revistas,(informarase e consultarase na hemeroteca desta Facultade durante as primeiras sesións de clase).

-Materiais audiovisuais (montaxes, vídeos, CD, CD rom, webs, etc.).

-Materiais didácticos escritos.

-Materiais en power-point.

-Organismos, institucións e asociacións de interese.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación de persoas adultas/O05G130V01401

Outros comentarios

Prerrequisitos

Competencias e contidos mínimos

- Uso e consulta dos fondos documentais que ofrece a biblioteca.

-Saber os conceptos necesarios desta materia.

- Coñecemento e manexo básico de internet e bases de datos.

Plan de traballo e actividades para a consecución dos prerrequisitos

-Participación en cursos formativos organizados pola biblioteca e outros organismos do contorno.

-Asistencia a sesións prácticas brindadas polas novas tecnoloxías (TIC).

-Coñecemento de organismos e recursos vinculados á materia.

Esta guía é unha orientación puidendo sufrir cambios ao longo do cuadrimestre.

-Recoméndase a consulta de textos recomendados para a Materia na páxina web:

webs.uvigo.es/consumoetico/carmenpereirappersonal.htm

-Tamén se aconsella mirar o Programa desta Materia mais explícito na web anteriormente citada:

webs.uvigo.es/consumoetico/carmenpereirappersonal.htm
